

Miljöberättelse för Järfällahus 2019

Innehåll

1	Järfällahus miljöledningssystem	3
1.1	Omfattning av miljöledningssystemet.....	3
2	Miljöförbättringar under 2019	3
2.1	Ekologisk hållbarhet.....	3
2.2	Energi	4
2.2.1	Hållbarhetsåtgärder på Tallbohov under 2019.....	4
2.2.2	Byte av belysning på Söderhöjden.....	4
2.3	Social hållbarhet.....	5
3	Järfällahus hållbarhetsarbete 2005-2017	6
3.1	Ekologisk hållbarhet.....	6
3.2	Socialt ansvarstagande.....	7
4	Järfällahus i siffror 2010-2019 (Energihushållning från 2009)	8
5	Ledningens underskrift	10

1 Järfällahus miljöledningssystem

Järfällahus verksamhet är miljödiplomerat enligt miljöledningsstandarden Svensk Miljöbas. Miljöledningssystemet finns på Järfällahus intranät. Här finns information, dokument, rutiner och miljömålen. Miljöpolicy och miljömål finns tillgängliga på hemsidan för Järfällahus intressenter.

Under 2019 beslutades om införandet av ett nytt intranät, då intranätet är en viktig informationskälla är ett av kraven på detta projekt att företagets styrdokument skall vara lätta att finna och enkelt sökbara.

Miljöpolicyen för Järfällahus är vägledande och visar vart företaget ska i miljö- och hållbarhetsarbetet. Ledningssystemets omfattning och utformning baseras på en miljöutredning, identifiering av miljöaspekter samt identifiering av intressenter och bindande krav. Järfällahus genomförde under vintern 2018-2019 workshops för att identifiera företagets miljöaspekter. Fyra betydande miljöaspekter identifierades där Järfällahus har störst påverkan på miljön, både positiv och negativ. Miljöaspekterna som identifierades som betydelsefulla, och därmed sådana som vi ska arbeta med, är **energi, transporter, avfall samt inköp av varor och tjänster**. En Mål och handlingsplan för miljöarbetet har upprättats.

För att säkerställa att Järfällahus lever upp till bindande krav (lagkrav och andra bindande krav), finns rutiner som styr hur vi arbetar. Rutiner är alltid antagna av VD och revideras minst en gång per år.

1.1 Omfattning av miljöledningssystemet

Järfällahus verksamhet är uppdelad i en operativ del med uthyrning, kundtjänst, förvaltning och drift och en organisation som innefattar stöd- och styrfunktioner som ekonomi, kommunikation, digitalisering och IT, HR och hållbarhet. Miljöledningssystemet omfattar hela Järfällahus kärnverksamhet samt tillhörande stöd- och styrfunktionerna.

De fysiska platserna som omfattas är förutom huvudkontoret på Drabantvägen 2, områdeskontoren på Drabantvägen, Frihetsvägen, Snapphanevägen och Termovägen.

2 Miljöförbättringar under 2019

2.1 Ekologisk hållbarhet

Enligt våra mål utvecklar Järfällahus sitt befintliga bestånd och bygger nytt med en långsiktig ekologisk hållbarhet i fokus och möjliggör för hyresgästerna att göra bra miljöval.

- Järfällahus har en miljöpolicy som vi aktivt arbetar efter. Miljöpolicyen finns tillgänglig för våra intressenter på vår hemsida www.jarfallahus.se
- Järfällahus har tagit beslut att stå bakom Allmännyttans Klimatinitiativ och Fossilfritt Sverige, två deklARATIONER för klimatet. Klimatinitiativets övergripande mål är en fossilfri allmännytta senast 2030 samt 30 % minskning av allmännyttans energiförbrukning jämfört med år 2007. Fossilfritt Sverige är ett regeringsinitiativ som siktar på att Sverige ska vara ett av de första fossilfria välfärdslanderna i världen. Järfällahus miljö- respektive energistrateg deltog i konferens (bl.a. om fossilfri upphandling) 2019.

- Järfällahus erbjuder sina hyresgäster möjligheten att ladda sina elbilar vid åtta laddningsplatser på Söderhöjden. För laddningsplatserna har Järfällahus fått klimat-investeringsstöd från Naturvårdsverkets Klimatklivet.
- I juni 2018 bjöd Järfällahus energistrateg in småföretagare till gratis rådgivning för att spara energi. Det handlar om ett EU-projekt som heter *Coacher för energi och klimat*, som är kostnadsfritt och finansieras av EU och Energimyndigheten.
- Järfällahus har en bikupa i Tallbohov, ett samarbete med Bee Urban som arbetar med interaktiva och levande miljötjänster i stadsmiljö. Bikupan ger ca 20 kilo honung per år och bidrar till biologisk mångfald i området.
- Järfällahus arbetar för att ständigt minska användningen av risk- och utfasningskemikalier. Vi följer Järfälla kommuns kemikalieplan 2016-2020. Under 2020 kommer det att genomföras kemikalieutbildning för anställda som kommer i kontakt med kemikalier.
- Järfällahus arbetar aktivt med att höja kompetensnivån inom miljöområdet hos medarbetarna. Från och med 2019 ska alla nyanställda ska genomgå utbildningen i grundläggande miljöfrågor. Detta kommer att ingå som en del i företagets onboarding-rutin.
- Matavfallsinsamling införs i bostadsområdet Hårsta Backe området, vilket omfattar 149 lägenheter.
- 2019 beslut ledningen om inköp av nya eldrivna tjänstefordon till fastighetsskötare och driftpersonal.

2.2 Energi

Järfällahus mål var att sänka energiförbrukningen med 20 % per kvadratmeter till år 2025 jämfört med basåret 2009. För 2019 hamnade energiförbrukningen på 124 kWh/m² i genomsnitt, vilket innebär en sänkning om 23,1% jämfört med basåret.

2.2.1 Hållbarhetsåtgärder på Tallbohov under 2019

Järfällahus har bytt kökskåpor samt injusterat luftflöden i största delen av lägenheterna på Tallbohov. Arbetet påbörjades 2018 och slutfördes andra kvartalet 2019. Målet var att via sänkt luftomsättning i lägenheter minska energianvändningen samt förbättra inomhusklimatet. Beräknad minskning av energianvändningen per kvadratmeter uppvärmd area efter ventilationsåtgärder är 9 %, vilket innebär minskning från 172 kWh/kvm och år till 156 kWh/kvm och år.

Utfallet för energiförbrukningen år 2019 blev 161 kWh/kvm, en minskning med 4 % jämfört med år 2018. Under 2019 har mängden köpt energi minskat med 496 MWh jämfört med föregående år.

Samtliga energibesparingsåtgärder är ännu ej slutförda och systemet är under injustering men bedömningen är att man har goda utsikter att nå besparingsmålen för projektet.

2.2.2 Byte av belysning på Söderhöjden

Byte till ny LED-belysning i samtliga trapphus på Frihetsvägen 37-51 respektive Hammarvägen 57-61. Arbetet pågick under 2019 för hela Söderhöjden.

2.3 Social hållbarhet

Enligt våra mål utvecklar Järfällahus sin verksamhet utifrån långsiktig social hållbarhet i samråd med hyresgästerna för att skapa trivsamma och attraktiva boendemiljöer.

- Trygghetsarbete är en viktig del av vår verksamhet. Två av våra bostadsområden, Sångvägen och Termovägen, är med i polisens nationella lista över utsatta områden. Vi har en hög närvaro i dessa områden och utför trygghetsvandringar i samarbete med Järfälla kommun, socialtjänsten och närpolisen
- Järfällahus sponsrar Grannstödsbilen som är en trygghetsåtgärd på dagtid. Trygghetsvärdar ronddar Järfällahus bostadsområden kvälls- och nattetid. Hyresgästerna har möjlighet att ringa trygghetsvärdarna om de känner sig otrygga.
- Järfällahus anvisar lägenheter till Järfälla kommuns socialförvaltning som tillhandahåller så kallade sociala hyreskontrakt, detta är en del av Järfällahus samhällsnytta. De sociala hyreskontrakten kan efter två års provperiod omvandlas till förstahandskontrakt.
- För Järfällahus är det viktigt att rätt hyresgäst bor i rätt lägenhet för att kunna säkerställa att kösystemet är rättvist samt för att det ökar den upplevda tryggheten i bostadsområdena. Järfällahus arbetar aktivt med att minska olovlig andrahandsuthyrning av lägenheterna.
- Störningsjouren är en service för hyresgästerna som de kan ringa till vid störningar, som t ex hög musik kvällar, nätter och helger. Störningsjouren har möjlighet att rycka ut för att störningen ska upphöra. Alla störningsärenden återrapporteras till bostadskonsulenterna och följs upp.
- Boutvecklingsrådet, som samlas ca 6 gånger per år, är en länk mellan Järfällahus och våra hyresgäster. Här hanteras aktuella ärenden, trygghetsfrågor och fördelning av boinflytandemedel. Järfällahus avsätter årligen 170 kr per lägenhet för boinflytandemedel.
Med boinflytandemedel möjliggörs för hyresgäster att ta initiativ och genomföra grannfrämjande aktiviteter för ökad trygghet i våra områden. Alla hyresgäster kan vara med och påverka genom att ge förslag på aktiviteter.
- 2019 sommarjobbade 9 ungdomar på Järfällahus som en del av kommunens satsning på sommarjobb för ungdomar i Järfälla. Flertalet arbetade med enklare fastighetsskötsel och ett fåtal fick i uppdrag att genom intervjuer med våra hyresgäster ge ett ungdomsperspektiv på trygga och otrygga bostadsområden.

På Termovägen och Sångvägen, som båda har klassats som utsatta områden av polisen, satsar vi extra mycket på åtgärder inom social hållbarhet. Boverket har medfinansierat satsningar på utemiljö på Termovägen med 5,6 mkr och förutsättningen är att Järfällahus bidrar med minst lika mycket pengar. Satsningen på Termovägen slutfördes under hösten 2019 och den nya gården invigdes med en stor gårdsfest.

Under 2019 togs ett planeringsbeslut i styrelsen för ett omfattande upprustningsprojekt av gård och garage på Sångvägen.

I båda områdena har Järfällahus genom boendedialog skapat mötesplatser och delaktighet i arbetet med att planera upprustningen av utomhusmiljön.

NKI – nöjd kund-index - är en enkätundersökning där vi ställer ett antal frågor till våra hyresgäster om vad de tycker om sitt boende och Järfällahus som hyresvärd. 2018 bytte vi till AktivBo som är störst på hyresgästenkäter i Sverige. Detta ger oss ett bra verktyg för framtida jämförelser både internt och externt. Den första mätningen av kundnöjdhet ger oss en bild av att hyresgästerna generellt är nöjda med oss men att det finns flera förbättringsområden. Resultatet av undersökningen innebär ett ovärderligt stöd för oss i vår planering och i våra insatser. 2019 var resultatet att 72,5 % av våra hyresgäster var nöjda. Vårt mål är att under 2020 höja vår serviceindex med 1 %.

3 Järfällahus hållbarhetsarbete 2005-2017

3.1 Ekologisk hållbarhet

Järfällahus har under många år arbetat med miljöförbättringar inom områdena energi, avfall, transporter, inköp av varor och tjänster samt kemikalier.

Nedan finns ett axplock av alla åtgärder som genomförts under 2005-2019.

- 2005-2007 inleds ett arbete med fönsterbyten på Söderhöjden för att uppnå bättre energiprestanda. Fönstren på Frihetsvägen byts.
- 2005-2006 byggs 18 källsorteringshus på Söderhöjden, Tallbohov, Dackevägen, D-området och Magnusvägen 1. Totalt 2276 lägenheter får förutsättningar för att källsortera sitt avfall hushållsnära.
- 2007 stängs samtliga biltvättplatser.
- 2008 träder lagen om Energideklarationer i kraft, samtliga fastigheter energideklareras.
- 2008-2009 fortsätter arbetet med fönsterbyte på Söderhöjden. Fönsterbyten utförs på Tomas- och Vasavägen
- 2008-2009 byggs ventilationen i området Övre Hammaren om från självdragsventilation till mekanisk frånluft. Hyresgästerna upplever ett bättre inomhusklimat, från 30 % missnöjda till 14% missnöjda.
- 2008-2013 inventeras och saneras PCB i Järfällahus fastigheter.
- 2009 förses marklägenheter i Söderhöjden och Dackehöjden med tilluftsdon för att förbättra inomhusklimatet och för att minska radonhalten.
- Sedan 2010 köper Järfällahus el märkt Bra miljöval från förnybara källor.
- 2010 byggs källsorteringshusen på Tallbohov om.
- 2010 byggs nya källsorteringshus i området Tallen. Ytterligare 140 lägenheter får hushållsnära källsorteringsmöjligheter.
- 2010: Nybyggnad av källsorteringshus i området Övre Hammaren 2010 förbättrar möjligheten för 430 lägenheter att källsortera sitt avfall.
- 2010 byggs källsorteringshus i Stäket om.
- 2010 byggs nya källsorteringshus på Hammarvägen. Dessa medför förbättrad källsortering av avfall för Järfällahus egen verksamhet.
- 2010 MIBB, miljöinventering i befintlig bebyggelse, utförs i samtliga bostadsområden.
- 2010 installeras värmepumpar för återvinning av frånluften i garagen på Söderhöjden.
- 2011-2012 tilläggsisolerar fasaderna på Sångvägen.

- 2012 byts fönster och fönsterdörrar i Engelbrektsområdet. Åtgärden ger effekt i den graddagsjusterade värmeförbrukningen som minskar från 6218 MWh 2011 till 5954 MWh 2013, en minskning med 4 %.
- 2012 byggs källsorteringsutrymmen ut i Engelbrektsområdet, Ulvsätra och i Södra berget.
- 2012-2015 drivs två befintliga dieslbilar med Ecopar, ett syntetiskt drivmedel som minskar mängden partiklar, NOx och kolväten från körningen.
- 2012-2016 sker byte av ett antal fläktar till EC-motorer vilket i medeltal förbrukar 30 % mindre energi än motsvarande AC-fläkt.
- 2013-2017 genomförs byte av ventiler samt injustering av värme och ventilation för minskad energiförbrukning i D-området, Sångvägen, Nibblevägen, Tomasvägen och Vasavägen.
- 2015 utbildas samtlig personal som kör bil i tjänsten i eco-driving.
- 2015 tas rutiner fram för dokumentering och hantering av avvikelser från kemikaliepolicy/ kemikalielistan vid inköp av kemikalier.
- 2015 införs en policy för inköp, hantering och förvaring av kemikalier. Flera produkter fasas ut eller byts ut mot mindre skadliga produkter.
- Sedan 2015 används produkter som rekommenderas av Sunda Hus och som uppfyller kriterierna i Basta, förutom i undantagsfall.
- 2015 och framåt köps endast ekologiskt kaffe, mjölk och frukt in.
- 2016 byts gamla fläktar ut i Tallbohov mot nya energisnålare. Fjärrvärmeförbrukningen sänks med 2 % och elförbrukningen med 11 % jämfört med tidigare tack vare fläktbytena.
- 2016: Byte till kondensskåp och modernare tvättmaskiner på Tomasvägen sänker elförbrukningen med 34 000 kWh på årsbasis.
- 2018 byts gamla fläktar ut på Sångvägen och Frihetsvägen, vilket ger en sänkning av fastighetselen med 30 % på Sångvägen och 10 % på Frihetsvägen 37-51.
- 2016: Byte till nya moderna och mer energieffektiva fläktar på Tomas- och Vasavägen ger en sänkning av fastighetselen med 38 % för september 2016 jämfört med september 2014.
- Asbest saneras kontinuerligt.
- Järfällahus fordon byts kontinuerligt ut mot mer bränslesnåla modeller.
- All personal genomgår Järfälla kommuns utbildning i grundläggande miljökunskap.

3.2 Socialt ansvarstagande

Järfällahus har en lång tradition av att stötta projekt och organisationer.

Många av sponsringsmålen är riktade mot barn. Exempel på dessa är idrottsföreningar, simskola för boende i samarbete med Järfälla simsällskap, Nova-stipendium för kulturprojekt som genomförs av barn och ungdomar, Trafikkalendern till förmån av bättre trafiksäkerhet i barnens närmiljö, City Summer - sommarlovsaktiviteter för barn och ungdomar och 4H-gården i Kallhäll. Vidare stöds BRIS i Järfälla, Nolltolerans mot mobbning och Företag mot sexövergrepp på barn.

Järfällahus sponsrar initiativ mot droger och alkohol, som informationskalendern som utdelas till högstadieungdomar och Rotaryklubbarnas drogsnurra.

4 Järfällahus i siffror 2010-2019 (Energihushållning från 2009)

Allmänna uppgifter	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal anställda	70	68	69	67	61	57	66	70	74	70
Antal lägenheter	6 170	6 175	6 175	5 685	5 560	5 560	5 560	5 560	5617	5618
A_{temp} , m ²	666 040	665 670	663 249	639 419	608 130	607 597	607 597	607 597	607 597	607 597

Energihushållning	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Köpt energi fjärrvärme, GWh	74,7	84,8	70,3	73,6	69,2	62,5	61,2	65,1	63,6	61,5	64
Köpt energi fjärrvärme, GWh, energiindex	83,5	81,7	83,0	77,9	77,0	71,9	70,1	71,3	70,4	70,5	
Köpt energi fjärrvärme, kWh/m ² A_{temp} , energiindex	125,3	122,6	124,8	117,5	120,4	118,3	115,4	117,3	115,9	116	105,1
Köpt energi el, GWh	16,3	16,5	15,4	14,8	14,7	13,2	12,6	12,5	12,3	11,6	11,6
Köpt energi el kWh/m ² A_{temp}	24,4	24,7	23,2	22,3	23,0	21,7	20,7	20,6	20,3	19	19
Andel miljömärkt el	0 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Vattenförbrukning m ³	1 013 779	998 388	973 841	966 923	956 004	915 246	894 025	862 442	875 633	857 099	896 507
Vattenförbrukning l/m ² A_{temp}	1 522	1 499	1 463	1 458	1 495	1 505	1 471	1 419	1438	1407	1475

Kemikalier	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal produkter/kemikalier	101	187	203	157	125	177	120	112	158	148
Antal märkningspliktiga produkter/kemikalier	39	83	81	55	40	81	47	49	-	*
Antal produkter som innehåller utfasningsämnen (i PRIO)	22	37	38	18	16	8	4	4	3	*
Antal produkter som innehåller riskminskningsämnen (i PRIO)	17	22	21	15	14	75	63	56	-	*

*Siffror inte framme för 2019. Inga produkter funna efter genomgång av områdeskontor (2020-05-15).

Transporter	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antal fordon, tjänstebilar	28	29	29	29	29	29	30	30	30	23
Varav el	8	8	9	9	9	9	9	9	9	7
Varav etanol/bensin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Varav diesel	13	16	17	17	17	18	20	20	20	15
Antal fordonskilometrar tjänstebilar (exkl elbilar)	162 513	167 906	154 214	159 474	139 823	127 946	129 892	131 974	.*	.*
Antal fordonskilometrar förmånsbilar	12 180	13 810	15 660	12 280	13 190	47 470	47 250	-	Ej aktuell	Ej aktuell
Antal fordonskilometrar privata bilar	58 617	51 550	54 721	54 992	52 256	22160	260**	-	33 0059	2859
Etanolförbrukning, liter	1015	664	417	112	0	0	0	0	37,11	
Dieselförbrukning, liter	12 180	13 525	13 360	11 628	11 044	13 227	12 631	12 479	9538,62	7888 + HVO 73
Bensinförbrukning, liter	6 924	1 905	3 150	4 152	4 120	1 523	501	444	623,67	459
Ecoparförbrukning, liter	0	0	371	1695	1691	935	0	0	0	

2018, 2019: *Statistik saknas för vissa punkter för 2017. Vi för inte journal på ett sätt som möjliggör framtagandet av fordonskilometer och därmed kan denna punkt utelämnas i kommande års statistik.

**Angående år 2016 siffra för km för privata bilar som skiljer sig markant från resten, har jag inte kännedom om hur siffran 260 km togs fram. För år 2017 finns ingen statistik. 2018 års statistik är framtagen genom uppgifter från Flex HRM-systemet med hjälp av HR.

Avfall	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Andel lägenheter med fullt utbyggd källsortering	53 %	64 %	64 %	64 %	73 %	73 %	73 %	73 %	73 %	99,8 %

2019: Alla Järfällahus bostadsområden har i princip fullt utbyggd källsortering.

5 Ledningens underskrift

den 18 maj 2020, Zara Lahouar, Tf. VD för Järfällahus